

FARMÁŘSKÝ AUTOMAT

Samoobslužné automaty umožňují spotřebitelům nakupovat nejrůznější produkty nezávisle na prodejní době, 24 hodin denně, 7 dní v týdnu.

Stále více farmářů využívá tyto automaty pro prodej svého zboží, nejčastěji mléčných výrobků, masa, ale i ovoce či zeleniny.

Proč si pořídit automat

- **nižší provozní náklady** vzhledem k absenci obsluhy
- **automatizace prodeje:** farma generuje zisk i mimo pracovní dobu
- **flexibilita:** automat umožňuje prodávat širokou škálu produktů, a to i v malém množství
- **služba zákazníkům:** stávající i noví zákazníci mají snazší přístup k faremní produkci
- **zviditelnění farmy:** vizuálně atraktivní automat může přilákat pozornost nových zákazníků
- **prodej bez prostředníků:** farmář si ponechává větší podíl z prodeje a má větší kontrolu nad cenami

KRÁTKÝ DODAVATELSKÝ ŘETĚZEC

je model distribuce, který zkracuje vzdálenost mezi producentem a spotřebitelem.

Znamená to, že produkty nebo suroviny putují k zákazníkovi přes co nejméně prostředníků (velkoobchodníci, distributoři...).

V ideálním případě tedy výrobci, pěstitelé nebo dodavatelé prodávají své zboží přímo do obchodů nebo přímo spotřebitelům.

Tento přístup přináší řadu výhod: mj. podporuje místní ekonomiku a snižuje ekologickou stopu.

Vedle farmářských automatů mohou být příkladem krátkého dodavatelského řetězce prodej prostřednictvím komunitou podporovaného zemědělství, farmářská prodejna či spolkový obchod.

Jak správně vybrat prodejní automat? Jaké existují varianty těchto zařízení? Na co si dát pozor? A kolik automat vlastně stojí? Dozvíte se v tomto infolistu.

Další infolisty ze série Z farmy rovnou na stůl:

- Bezobslužná prodejna
- Komunitou podporované zemědělství
- Odbytové družstvo

Varianty provedení

Prodejní automaty nabízí v ČR několik firem. Existují dva základní typy automatů:

Skříňkový prodejní automat:

Ideální pro objemnější nebo křehčí produkty (květiny). Po zadání prodeje se otevře zvolená skříňka a zákazník si odebere zakoupený produkt. Varianta chlazená a nechlazená.

Prodejní automat s pásovými dopravníky a výtahem:

Produkt je vydán prodejním kanálem do výtahu, který jej přiveze k výdejnímu oknu. Vhodný především k prodeji menších produktů balených po kusech. Může být chlazený, vyhřívaný, kombinovaný či bez regulace teploty.

Režimy prodeje

Automaty nabízejí až tři režimy prodeje:

- prodej napřímo
- výdej zaplaceného zboží po zadání PIN
- platba po vložení PIN

Technické zázemí

Co je třeba zajistit?

- **Připojení k elektřině** (většina automatů je závislá na elektrické energii);
- **Ochrana před povětrnostními vlivy** (pokud je automat umístěn venku);
- **Zabezpečení proti vandalismu** (kamera, fyzický dohled);
- **Dostupnost servisu** (automat by se měl nacházet v takové vzdálenosti od farmy, aby bylo možné zajistit pravidelnou kontrolu a doplňování zboží).

Úsporná varianta: farmářská lednice

Řada farmářů nabízí svou produkci zákazníkům prostřednictvím běžné lednice. Tento systém založený na důvěře se vyplatí zejména v menších obcích s dobrými sousedskými vztahy.

Na ekofarmě ve středních Čechách je lednice umístěna v rámci krámků, který je volně přístupný od pátku do neděle 24 hodin denně. Vedle lednice je umístěná zamčená kasička, do níž lze vhodit peníze. Dvakrát došlo k menší krádeži, celkově jsou však majitelé s provozem lednice spokojeni.

Vybavení automatu – možnosti:

Výrobci automatů nabízejí nejrůznější technologie, jimiž lze přístroje vybavit. Jaké jsou jejich výhody a nevýhody?

Platební terminál:

- ⊕ stále více lidí dává přednost bezhotovostním platbám
- ⊖ nutnost zadat PIN při prodeji nad 500 Kč
- ⊖ náklady na pronájem či nákup platebního terminálu, případně servisní poplatky (liší se v závislosti na vybraném poskytovateli)

Mincovník a čtečka bankovek:

- ⊕ služba pro zákazníky, kteří dávají přednost hotovostní platbě
- ⊖ v automatu může dojít k nedostatku či přebytku mincí

Telemetrický software

- ⊕ na mobilu či PC je možné sledovat aktuální stav v automatu
- ⊕ upozorní, pokud se zásoby prodáváných výrobků blíží k nule
- ⊖ je třeba počítat s fixními měsíčními náklady v řádu stovek korun

Tip na video:

Dva farmářské automaty úspěšně provozuje Jindřich Terč na Farmě Borek. O své zkušenosti se podělil v krátkém videu, které najdete na [YouTube kanálu Lovíme.bio](#).

Než se rozhodnete...

...doporučujeme oslovit více výrobců nebo dodavatelů farmářských automatů. Poptávka u více firem vám umožní porovnat nejen samotné ceny, ale také služby, jako je záruka, servis, doprava a instalace.

Kolik to stojí

- Ceny automatů se pohybují řádově ve stovkách tisíc korun v závislosti na jejich provedení;
- Automaty pro menší produkty (balíčky, láhve...) se pohybují mezi 150–300 tisíc Kč bez DPH;
- Pro určité komodity (brambory, jablka...) balené v pytlících se používají skříňkové automaty, u kterých je cenové rozpětí od 100 tisíc pro nechlazené do cca 500 tisíc Kč pro větší chlazené automaty;
- Na pořízení automatu je možné získat dotaci např. z Programu rozvoje venkova.

Pozor na provozní náklady

Kromě plateb za telemetrii a platební terminál počítejte se spotřebou elektrické energie. Výši provozních nákladů může ovlivnit také umístění automatu - záleží na tom, jestli automat umístíte na svém pozemku, nebo si místo budete pronajímat. Výše případného nájmu se obvykle odvíjí od lukrativnosti lokality.

Umístění automatu

Pro vhodné umístění automatu je třeba zohlednit několik faktorů:

Druh prodávaneého zboží

Automat s drobným zbožím určeným k rychlé spotřebě instalujte na frekventovaných místech (náměstí, nádraží, obchodní centrum...).

Pro objemnější farmářské produkty je třeba zvolit lokalitu dobře dostupnou autem a/nebo blízko zastávky hromadné dopravy.

Bezpečnost

Místo by mělo být dobře osvětlené a v oblasti s nízkým rizikem kriminality. Pokud je to možné, vybírejte místa, která jsou v dosahu kamerového systému. Výhodné je rovněž umístit automat na místě, kde se pravidelně pohybují lidé (např. zaměstnanci), kteří mohou automat kontrolovat.

Legislativní podmínky

Ujistěte se, že máte všechna potřebná povolení pro umístění automatu. Pokud automat umístíte na soukromý pozemek, je nutné mít souhlas vlastníka/obce.

Zejména v menších obcích lze očekávat vstřícný postoj ze strany úřadů: Obce mohou vnímat automaty jako způsob, jak podpořit lokální ekonomiku a nabídnout obyvatelům možnost nákupu farmářských produktů v režimu 24/7.

Obliba automatů stoupá

Bezobslužný sektor je v současné době nejrychleji rostoucím druhem prodeje. Češi stále více vítají možnost nákupů mimo pracovní dobu, současně také stoupá jejich zájem o lokální čerstvé potraviny. Pokud hledáte způsob, jak zjednodušit prodej, zvýšit dostupnost vašich produktů a přilákat nové zákazníky, farmářský automat pro vás může být vhodným pomocníkem.

Pro Českou technologickou platformu pro ekologické zemědělství (ČTPEZ) vytvořila PRO-BIO LIGA Liga za finanční podpory Ministerstva zemědělství prostřednictvím dotace na činnost ČTPEZ v roce 2024.